

Sygn. akt I C 2210/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: stażysta Agata Chmielewska

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2023 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa R. D.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. ustala, że powód przegrał proces w 100% i pozostawia rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku.

Sygn. akt **I C 2210/20**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 czerwca 2020 r. (data nadania przesyłki, k. 123) R. S., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o:

1. ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (aktualnie (...) S.A.) a powodem jest nieważna oraz

2. zasądzenie na rzecz powoda:

a) kwoty 97.306,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwanego świadczeń na podstawie Umowy kredytu zawartej między powodem a bankiem, która to Umowa kredytu jest nieważna;

b) kwoty 37.206,15 CHF wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnie pobranych od pozwanego świadczeń na podstawie Umowy kredytu zawartej między powodem a bankiem, która to Umowa kredytu jest nieważna;

ewentualnie, w razie uznania przez Sąd powyższego roszczenia z pkt 2 lit. a i b za nieuzasadnione:

c) zasądzenie na rzecz powoda kwoty 88.428,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nadpłaconych rat pobranych przez pozwanego na podstawie niedozwolonych klauzul umownych zawartych w Umowie kredytu, które to klauzule są bezskuteczne względem powoda od momentu zawarcia umowy kredytu.

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty, zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c. (pozew, k. 3-52).

W odpowiedzi na pozew (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew, k. 105-142).

Pismem procesowym z dnia 16 listopada 2021 r. strona powodowa dokonała modyfikacji powództwa wnosząc ostatecznie o:

1. ustalenie, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (aktualnie (...) S.A.) a powodem jest nieważna

2. zasądzenie na rzecz powoda kwoty 106.208,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

a) od kwoty 97.306,38 zł od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty;

b) od kwoty 58.993,96 zł od dnia wniesienia pisma do dnia zapłaty;

3. zasądzenie na rzecz powoda kwoty 37.731,73 CHF wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

a) od kwoty 37.206,15 CHF od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty;

b) od kwoty 525,58 CHF od daty wniesienia niniejszego pisma do dnia zapłaty

tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwanego świadczeń na podstawie Umowy kredytu zawartej między powodem a Bankiem, która to Umowa kredytu jest nieważna;

ewentualnie, w razie uznania przez Sąd powyższego roszczenia z pkt 1 za nieuzasadnione:

c) zasądzenie na rzecz powoda kwoty 89.577,17 zł tytułem zwrotu nadpłaconych rat pobranych przez pozwanego na podstawie niedozwolonych klauzul umownych zawartych w Umowie kredytu, które to klauzule są bezskuteczne względem powoda od momentu zawarcia Umowy (tj. ex tunc).

Nadto powód wskazał, że w pozostałym zakresie powództwo nie ulega zmianie (pismo procesowe zawierające modyfikację powództwa, k. 208-292).

W odpowiedzi na modyfikację powództwa strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, w tym żądania pozwu w zmodyfikowanej w piśmie wersji oraz zasądzenie od powoda na rzecz banku zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w oparciu o art. 98 §1¹ k.p.c. (pismo procesowe pozwanego, k. 300-305).

Do czasu zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie (protokół rozprawy z 24 listopada 2023 r., k. 389).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. D. poszukiwał środków na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym. Udał się do doradcy finansowego z firmy (...) S.A., który następnie skierował go do (...) R. D. nie posiadał zdolności na kredyt złotówkowy i kredyt walutowy był jedyną opcją uzyskania potrzebnych środków. Sprawdził kurs franka z ostatnich 5-10 lat, nie porównywał go z kursami w innych bankach (zeznania powoda R. D., protokół k. 337, nagranie 00:05:22-00:09:50).

W dniu 21 września 2006 r., za pośrednictwem doradcy finansowego z (...) S.A., złoży na formularzu (...) wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie łącznie 354.398 zł, w tym 32.218 zł tytułem opłat okołokredytowych

i składek ubezpieczeń, w walucie CHF, na okres 360 miesięcy. W dacie wnioskowania o kredyt R. D. miał wykształcenie wyższe (niepełne), pracował na podstawie umowy o pracę na stanowisku analityka systemów w (...) za wynagrodzeniem w wysokości (...) zł netto miesięcznie. Posiadał majątek w postaci: oszczędności w kwocie (...) zł oraz samochodu osobowego marki (...)z (...)r. o wartości (...) zł (wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny z 21 września 2006 r., k. 172-178; zaświadczenie o zatrudnieniu z 18 września 2006 r., k. 181).

W tym samym dniu 21 września 2006 r. R. D. złożył oświadczenie, że przedstawiciel (...) Banku S.A. przedstawił mu w pierwszej kolejności ofertę kredytu/pożyczki hipotecznej w polskim złotym. Po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydował, iż dokonuje wyboru oferty/pożyczki hipotecznej denominowanej w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu/pożyczki hipotecznej oraz wzrost całego zadłużenia. Ponadto został poinformowany przez przedstawiciela (...) Banku S.A. o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu/pożyczki oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. Nadto oświadczył, że jest świadomy ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym przez niego produktem kredytowym. (...) Banku S.A. poinformował go też o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej, tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Informacje te zostały mu przedstawione w postaci symulacji wysokości rat kredytu (oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych z 21 września 2006 r., k. 179).

W dniu 3 października 2006 r. R. D. otrzymał pozytywną decyzję kredytową (decyzja kredytowa z 3 października 2006 r., k. 182-184).

W dniu 25 października 2006 r. R. D. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W., Oddziałem Bankowości Detalicznej w Ł. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF (dalej: Umowa). Na mocy ww. Umowy bank udzielił kredytu na budownictwo mieszkaniowe z przeznaczeniem na: finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w L. przy ul. (...)wraz z miejscem postojowym nr (...) oraz pokrycie opłat okołokredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A Umowy).

Kwotę kredytu strony ustaliły na 318.507 zł, walutę waloryzacji określono na CHF, z okresem kredytowania wynoszącym 360 miesięcy (§ 1 ust. 2, 3 i 4 Umowy). Całkowity koszt inwestycji wynosił 322.118 zł, zaś kwota wniesionych środków własnych wynosiła 0,00 zł (§ 1 ust. 12 i 13 Umowy). Zgodnie z **§ 1 ust. 3A Umowy**, kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2 października 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 130.167,55 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku. Nadto wskazano, że wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od podanej w niniejszym punkcie.

Zgodnie z § 1 ust. 7A Umowy, prowizja tytułem ubezpieczenia spłaty kredytu w (...) S.A. ustalono na 0,20% kwoty kredytu, tj. 637,01 zł.

W **§1 ust. 7B Umowy**, składka w wysokości 4.707 zł, tj. 1,5% od kwoty 313.800 zł tytułem ubezpieczenia na życie i od niezdolności do pracy zarobkowej. Po upływie 24 miesięcy od dnia uruchomienia kredytu składka będzie naliczana w wysokości określonej w Taryfie Prowizji i Opłat (...)

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy miało wynosić 3,11 %, zaś w okresie ubezpieczenia kredytu jego oprocentowanie miało ulec podwyższeniu o 1,00 p.p. i wynosić 4,11 %, a po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania kredytu o 1,00 p.p. nastąpić miało od daty spłaty najbliższej raty (§ 1 ust. 8 Umowy).

Jako prawne zabezpieczenia kredytu ustalono: hipotekę kaucyjną do kwoty 477.760,50 zł ustanowionej na kredytowanej nieruchomości, przelew na rzecz banku praw do umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką na kwotę nie niższą niż 322.180 zł, ubezpieczenie niskiego wkładu

własnego w (...) S.A., prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości, blokada środków w wysokości 16.350 zł na rachunku kredytobiorcy (wygasa na wniosek kredytobiorcy po przedłożeniu dokumentu potwierdzającego uregulowanie przez R. D. stosunku do służby wojskowej), ubezpieczenie kredytu w (...) S.A. I (...) S.A. (**§ 3 ust. 1, 2, 3, 5 i 6 Umowy**).

Stosownie do treści **§ 3 ust. 3 Umowy**, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. i tym samym opłacenie składki ubezpieczeniowej za 36-miesiący oraz okres ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 2.126,71 zł. Jeśli z upływem pełnych 36-miesiący okresu ubezpieczenia kredytobiorca zobowiązuje się do kontynuacji ubezpieczenia i tym samym opłacenia składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,50% od kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków na opłacenie składki z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji.

W § 5 ust. 1 Umowy strony ustaliły sposób wypłaty kredytu, tj. kwota 313.800 zł miała zostać przekazana na wskazany w umowie rachunek bankowy, zaś kwota 4.707 zł na rachunek kredytobiorcy celem pokrycia opłat okołokredytowych (składka na ubezpieczenie opisane w § 1 ust. 7B). Wypłata kredytu miała nastąpić w czterech transzach (§ 5 ust. 2 Umowy).

Zgodnie z **§ 6 Umowy**, spłata kredytu następuje na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania niniejszej Umowy, zlecenia dokonywania przelewu z rachunku eKonto nr(...).

Zgodnie z **§ 7 ust. 1 Umowy**, (...) udzielił kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w CHF walucie jest określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu.

W **§ 8 ust. 4 Umowy**, wysokość kredytu, wyrażoną w CHF określa się jako sumę wszystkich uruchomionych transz Kredyt, wyrażonych w CHF.

Ustalenia w zakresie zmiany wysokości oprocentowania zostały opisane w § 10 ust. 2-6 Umowy.

Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane miały być w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (**§ 11 ust. 5 Umowy**).

Weześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym w dniu i godzinie spłaty (**§ 13 ust. 5 Umowy**).

Stosownie do **§ 14 ust. 1 pkt 9 Umowy**, do podstawowych obowiązków kredytobiorcy należy dostarczanie na żądanie (...) lecz nie częściej niż raz na 36 miesięcy aktualnej wyceny nieruchomości/ograniczonego prawa rzeczowego, o której mowa w § 2, określającej wartość rynkową nieruchomości/ograniczonego prawa rzeczowego, dokonanej zgodnie z wymogami (...) przez rzeczoznawcę zaakceptowanego przez (...) lub do pokrycia kosztów sporządzenia takiej wyceny zleconej przez (...).

W myśl **§ 22 Umowy**, pisma wysłane przez (...) pod ostatni, znany (...) adres kredytobiorcy awizowanie a nie odebrane przez adresata uważa się za doręczone. Skutki doręczenia wywołuje także doręczenie zastępcze, określone w art. 138 i 139 kodeksu postępowania cywilnego. (...) pozostawia w aktach pismo ze skutkiem doręczenia, jeżeli kredytobiorca nie powiadomi (...) o zmianie adresu, a wysłane zawiadomienie wróci z adnotacją „adresat nieznan” lub podobną.

Kredytobiorca oświadcza, że w zakresie roszczeń (...) wynikających z Umowy dobrowolnie poddaje się egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego do wysokości określonej w § 4 ust. 1 obejmującej kwotę długu wraz z odsetkami oraz koszty sądowe i wszelkie inne koszty i wydatki niezbędne do celowego dochodzenia praw (...) (**§ 23 ust. 1 Umowy**).

Na mocy § 26 ust. 1 Umowy, integralną część Umowy stanowi „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”, a kredytobiorca oświadczył, że zapoznał się z niniejszym dokumentem i uznaje jego wiążący charakter.

W § 29 ust. 1 i 2 Umowy kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Nadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania Kredytu i w pełni je akceptuje (umowa nr (...) z 25 października 2006 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 54-62).

R. D. otrzymał draft umowy przed jej podpisaniem. Miał czas, aby się z nim zapoznać. Z finalną umową zapoznał się przy jej podpisaniu w siedzibie banku (zeznania powoda R. D., protokół k. 337, nagranie 00:06:28).

Aneks nr (...) do Umowy nr (...) z 25 października 2006 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, na wniosek kredytobiorcy podwyższona została kwota kredytu do wysokości 373.507 zł, o kwotę 55.000 zł. Zmianie uległy również zapisy §1 ust. 1A, 2, 7A, 7B, 8, 9, 12 oraz dodano § 1 ust. 3B Umowy. Zgodnie z nowym § 1 ust. 1A wskazano przeznaczenie środków z kredytu: finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr (...) położonego w L. przy ul. (...). B. R. (...)wraz z miejscem postojowym nr (...) (kwota: 313.800,00 zł), finansowania prac wykończeniowych przedmiotowego lokalu (kwota: 50.000,00 zł) oraz finansowania opłat okołokredytowych (kwota: 9.707,00 zł). Stosownie do § 1 ust. 1 B, kwota podwyższenia kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 6 czerwca 2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 24.216,27 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w niniejszym punkcie. W § 1 ust. 7A strony wskazały, że prowizja tytułem ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. i (...) S.A.: 0,20% kwoty kredytu, tj. 637,01 zł oraz 0,20% kwoty podwyższenia kredytu, tj. 110 zł. Składka jednorazowa tytułem ubezpieczenia na życie i od niezdolności do pracy zarobkowej określono na: 1,5% kwoty 367.987,19 zł, tj. 5.519,81 zł (podwyższenie o kwotę 812,81 zł) (§ 1 ust. 7B). Zgodnie z § 1 ust. 8 Umowy – na dzień wydania decyzji kredytowej przez (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosi 3,77%, marża (...) wynosi 1,30%. Całkowity koszt Inwestycji określono na 370.180 zł (§ 1 ust. 12 Umowy). Nowa wartość nieruchomości określono na 372.180 zł (§ 2 ust. 5 Umowy). Zmianie uległy również zapisy § 3 ust. 1-6 pkt 1 Umowy, a także § 4 ust. 1, 4 oraz dodaje do § 4 ust. 2 pkt 2, § 4 ust. 3 pkt 3, § 4 ust. 5-6 Umowy. Zgodnie z nową treścią § 3 ust. 3, ubezpieczenie niskiego wkładu własnego miały wynosić 2.651,71 zł, a więc były wyższe o 525 zł w porównaniu z poprzednio ustaloną wysokością. Zmianie uległ również zapis § 5 ust. 1 Umowy i § 10 ust. 2 Umowy oraz dodano § 8 ust. 1A i § 8 ust. 2A Umowy (aneks nr (...) do Umowy nr (...) z dnia 25 października 2006 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 67-70).

Kwota udzielonego kredytu w wysokości 373.507 zł została wypłacona w transzach: - w dniu 3 listopada 2006 r. w kwocie 160.797,02 zł, co bank przeliczył na 67.641,35 CHF;

- w dniu 29 marca 2007 r. w kwocie 64.436,01 zł, co bank przeliczył na 27.495,63 CHF;

- w dniu 31 maja 2007 r. w kwocie 64.436,01 zł, co bank przeliczył na 28.468,68 CHF;

- w dniu 30 października 2007 r. w kwocie 55.000 zł, co bank przeliczył na 26.034,27 CHF;

- w dniu 30 października 2007 r. w kwocie 28.838 zł, co bank przeliczył na 13.650,48 CHF (zaświadczenie (...) z 26 października 2019 r., k. 71-77; wnioski o wypłatę transz, k. 185-192). Tym samym kwota kredytu w wysokości 373.507 zł została przeliczona przez bank na kwotę 163.290,41 CHF (harmonogram spłat kredytu nr (...) z 30 października 2007 r., k. 193-194).

Raty kredytu były spłacane w złotychkach. W 2014 r. R. D. zainteresował się możliwością spłaty rat kredytu bezpośrednio w walucie CHF i złożył w tym zakresie wniosek do banku (zeznania powoda R. D., protokół k. 337 i 338, nagranie 00:04:39 i 00:12:09).

W dniu 18 stycznia 2014 r. strony zawarły aneks do umowy nr (...) z dnia 25 października 2007 r. w którym bank zapewnił kredytobiorcy możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanej kursem CHF, zwanego dalej kredytem, ze złotych polskich na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na złote polskie w okresie obowiązywania umowy (§ 1 ust. 1 ww. aneksu). W § 3 ust. 3 ww. aneksu, na dzień zawarcia aneksu kredytobiorca wybrał spłatę kredytu w walucie waloryzacji kredytu, tj. w CHF (aneks z 18 stycznia 2014 r. do umowy nr (...) z 25 października 2007 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 195-198). Od stycznia 2014 r. kredytobiorca spłacał raty kredytu bezpośrednio w walucie CHF (opinia biegłego sądowego M. Z. z 20 listopada 2020 r., k. 354-356).

W okresie od 25 października 2006 r. do 28 października 2019 r. kredytobiorca uiścił tytułem rat kapitałowo-odsetkowych na poczet spłaty kredytu 156.300,34 zł i 37.731,73 CHF (opinia biegłego sądowego M. Z. z 20 listopada 2020 r., k. 353-360).

Przyjmując, że do rozliczeń uwzględniających klauzule przeliczeniowe banku według kursu CHF zastosowano średni kurs NBP dla CHF (kurs średni CHF/PLN NBP Tabela A) z dnia uruchomienia kredytu i spłaty poszczególnych rat, przy pozostawieniu pozostałych parametrów umowy (termin spłaty raty, oprocentowania kredytu i zasad jego zmiany) łączna suma rat w okresie od 25 października 2006 r. do 28 października 2019 r. wyniosłaby 148.855,60 zł i 36.858,16 CHF (opinia biegłego sądowego M. Z. z 20 listopada 2020 r., k. 353v-360).

Kredytowane mieszkanie zostało sprzedane w 2020 r., a kredyt został spłacony w całości (zeznania powoda R. D., protokół k. 337, nagranie 00:04:00-00:04:34).

W dniu 18 listopada 2019 r. R. D., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, skierował do (...) S.A. wezwanie do zapłaty kwot:

- 1) 97.534,62 zł stanowiącej spłatę rat kredytu do dnia 30 grudnia 2013 r.;
- 2) 32.206,15 CHF stanowiącej raty kredytu od 28 stycznia 2013 r.;
- 3) 12.042,90 zł stanowiącej prowizję, opłaty związane z kredytem, składki ubezpieczeniowe

- tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na podstawie umowy kredytu zawartej pomiędzy (...) Bankiem S.A. a kredytobiorcą, wzywając do zapłaty wskazanej kwoty w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego pisma (wezwanie do zapłaty z 18 listopada 2019 r., k. 93-98). Wezwanie zostało doręczone 21 listopada 2019 r. (potwierdzenie odbioru, k. 101).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów poza oświadczeniem dla kredytów i pożyczek hipotecznych z dnia 24 maja 2007 r. (k. 180), gdyż dokument ten nie był związany z przedmiotową umową kredytu zawartą przez strony w dniu 25 października 2006 r. Sąd w całości dał wiarę pozostałym dokumentom wymienionym w stanie faktycznym, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie miał podstaw do podważenia ich wiarygodności bądź zawartej w nich treści z urzędu.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się również częściowo na dowodzie z przesłuchania powoda R. D. (protokół rozprawy, k. 336-338), w zakresie wskazanym w ustalonym stanie faktycznym. W ocenie Sądu zeznania powoda dotyczące niespełnienia w sposób należyty obowiązków informacyjnych przez bank, w tym braku należytego poinformowania o ryzyku walutowym, sposobie ustalania kursów przez bank itd. nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Zebrane w sprawie dowody i ustalony stan faktyczny wskazują, że w chwili zawierania umowy kredytu powód został należyście poinformowany i posiadał pełną świadomość ryzyka walutowego oraz warunków oferowanego kredytu indeksowanego. Powód w oparciu o otrzymane dane dokonał własnej analizy opłacalności produktów bankowych i zdecydował się na skorzystanie z kredytu waloryzowanego walutą CHF.

Sąd postanowieniem z dnia 28 czerwca 2022 r. dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu finansów, bankowości i rachunkowości na okoliczności wskazane w pkt 1 postanowienia (k. 342), zaś w pkt 2 postanowienia, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., oddalił wniosek dowodowy strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego oraz w pkt 2 oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w pozostałym zakresie, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie z 25 lipca 2022 r., k. 552v), oraz z przyczyn jakie legły u podstaw nieuwzględnienia żądania pozwu, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego M. Z. w dziedzinie bankowości – specjalizacja: bankowość uniwersalna, kredyty, w tym kredyty powiązane z kursem, waluty obcej oraz z dziedziny ekonomii – specjalizacja: finanse i bankowość (opinia biegłego sądowego M. Z. 20 listopada 2022 r., k. 350-360). Zdaniem Sądu opinia została sporządzona zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia zawodowego biegłego w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Opinia w sposób dokładny, zwięzły i wyczerpujący odpowiada na zadane w tezie dowodowej pytania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo główne oraz ewentualne nie zasługiwały na uwzględnienie.

Strona powodowa w ostatecznie sprecyzowanym powództwie domagała się ustalenia, że umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (aktualnie (...) S.A.) a powodem jest nieważna oraz zasądzenia na rzecz powoda kwoty 106.208,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 97.306,38 zł od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 58.993,96 zł od dnia wniesienia pisma do dnia zapłaty, a także zasądzenia na rzecz powoda kwoty 37.731,73 CHF wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 37.206,15 CHF od daty wymagalności, tj. od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 525,58 CHF od daty wniesienia niniejszego pisma do dnia zapłaty – tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwanego świadczeń na podstawie Umowy kredytu zawartej między powodem a Bankiem, która to Umowa kredytu jest nieważna. Ewentualnie, w razie uznania przez Sąd powyższego roszczenia z pkt 1 za nieuzasadnione: zasądzenia na rzecz powoda kwoty 89.577,17 zł tytułem zwrotu nadpłaconych rat pobranych przez pozwanego na podstawie niedozwolonych klauzul umownych zawartych w Umowie kredytu, które to klauzule są bezskuteczne względem powoda od momentu zawarcia Umowy (tj. ex tunc). Strona powodowa wskazała, że postanowienia zawarte w § 1 ust. 3A (klauzula indeksacyjna), § 1 ust. 7B (składka na ubezpieczenie na życie i niezdolności do pracy zarobkowej), § 3 ust. 3-6 (prawne zabezpieczenie kredytu), § 6 (rachunek spłaty kredytu), § 7 ust. 1 (klauzula indeksacyjna), § 8 ust. 4 (uruchomienie kredytu), § 11 ust. 5 (klauzula indeksacyjna), § 13 ust. 5 (klauzula indeksacyjna), § 14 ust. 1 pkt 9 (obowiązek kredytobiorcy dostarczania wyceny), § 22 (korespondencja), § 23 ust. 1 w zw. z § 4 ust. 1 Umowy (oświadczenie o poddaniu się egzekucji) stanowią klauzule niedozwolone (abuzywne).

Przechodząc do oceny zgłoszonego powództwa o ustalenie, wskazać należy na podstawę prawną dochodzonego przez powoda roszczenia, a więc art. 189 k.p.c. Stosownie do wymienionego przepisu powód może żądać ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 6 k.c. strona powodowa powinna wykazać istnienie po jej stronie interesu prawnego. Sąd z urzędu

bada interes prawny będący materialno-prawną przesłanką powództwa o ustalenie, a ustalenie jego braku skutkuje oddaleniem powództwa wprost bez analizy żądania strony powodowej.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje wówczas, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa; niepewność ta powinna być obiektywna, tj. zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywna, tj. według odczucia powoda. Interes ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego – w celu ochrony przed grożącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 1987 r., sygn. akt III CRN 57/87, OSNPG 1987, Nr 7, poz. 27). Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których jego sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie ryzyko naruszenia w przyszłości praw powoda. W przypadku, gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym stronie służy dalej idące roszczenie np. o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie lub znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 marca 2002 r. sygn. akt: II CKN 919/99 (LEX nr 54376), które Sąd Okręgowy w całości podziela.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, Sąd doszedł do przekonania, że strona powodowa nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie. W przedmiotowej sprawie, oceniając interes prawny w powództwie o ustalenie, szczególną uwagę zwrócić należy na fakt, iż stroną powodową oraz pozwany bank nie łączy już przedmiotowa umowa kredytu, gdyż powód dokonał całkowitej spłaty kredytu hipotecznego (zeznania powoda R. D., protokół k. 337, nagranie 00:04:00-00:04:34). Skoro więc powód spłacił kredyt w całości, to nie istnieje jakkolwiek niepewność jego sytuacji prawnej.

W ocenie Sądu, nie ma racji strona powodowa, iż umowa łącząca strony jest nieważna.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy jest również wskazanie przepisów regulujących umowę kredytu bankowego, tj. art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: prawo bankowe). Zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 wskazanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W treści art. 69 ust. 2 prawa bankowego wskazano zatem, jakie niezbędne postanowienia powinny być zawsze ujawnione w umowie bankowej. Nie wszystkie z tych elementów stanowią essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych tej umowy poszukiwać należy w art. 69 ust. 1 prawa bankowego.

W ocenie Sądu przedmiotowa Umowa zgodna jest z art. 69 ustawy prawo bankowe i spełnia wszystkie wymogi zawarte w przytoczonym artykule, nie jest próbą obejścia przepisów prawa bankowego, jak również nie wypacza natury umowy kredytu. W Umowie kwotę kredytu ustalono na 373.507 zł, zaś walutę waloryzacji na CHF i w efekcie w chwili wypłaty transz kredytu ich kwotę poddano waloryzacji do CHF, wyrażając ostatecznie saldo kredytu w kwocie 163.290,41

CHF (§ 1 ust. 2, 3 i 3A Umowy zmienionej aneksem nr (...) do Umowy nr (...) z dnia 25 października 2006 r., k. 67-70; zaświadczenie z 26 października 2019 r., k. 71). Strona powodowa nie wносиła przy tym, aby kwotę kredytu wypłacono we franku szwajcarskim. Zdaniem Sądu odpowiadają prawu również postanowienia Umowy odnoszące się do oprocentowania kredytu, w tym wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Umowa przewidywała też okoliczności, w jakich może dojść do zmiany oprocentowania oraz sposoby jakimi kredytobiorca o tej zmianie zostanie poinformowany (§ 10 ust. 3-6 Umowy i § 10 ust. 2 Umowy zmienionej aneks nr (...) do Umowy nr (...) z dnia 25 października 2006 r., k. 67-70). Zauważyć też należy, że w dacie podpisania Umowy przepisy prawa bankowego nie przewidywały obowiązku zawarcia w umowie postanowień określających mechanizm tworzenia tabel kursowych, kursów walut, czy też umożliwiających stronie wpływanie na ww. elementy. Zawarcia w umowach takich postanowień nie domagał się również powód.

Umowa kredytu waloryzowanego mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Umowa ta nie jest zatem sprzeczna z art. 358¹ § 2 k.c. wedle którego strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Natomiast § 3 tego przepisu stanowi podstawę sądowej waloryzacji świadczeń. Należy wskazać, że przepis art. 69 prawa bankowego nie należy do przepisów określających w sposób sztywny wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu. Tym samym należy zaznaczyć, że zasada nominalizmu zawarta w art. 358¹ k.c., znajduje rozszerzenie w ustępie 2 wspomnianego artykułu, umożliwiającego waloryzację w drodze umowy (wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r. (sygn. V CSK 445/14, Lex nr 1751291), który to pogląd Sąd Okręgowy podziela i odnosi do przedmiotowej sprawy, potwierdził, że dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalą w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Wspomniany powyżej art. 69 Prawa bankowego statuuje, że waluty samego kredytu oraz waluta jego spłaty nie muszą być tożsame. Tym samym, dopuszczalne jest tworzenie umów realizujących essentialia negotii umowy kredytu przy założeniu spłaty wierzytelności w walucie obcej.

Biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waloryzacji tego kredytu (wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., sygn. akt II CSK 429/11, Legalis nr 526856). Podkreślenia wymaga więc, że istotną konsekwencją umowy kredytu jest brak pewności w zakresie ostatecznego całkowitego jego kosztu zarówno ze strony banku, jak i kredytobiorcy. Dotyczy to także kredytów wyrażonych w PLN, nieindeksowanych do waluty obcej, szczególnie w przypadku zastosowania zmiennego oprocentowania kredytu, zależnego od szeregu czynników, na które kredytobiorca także nie ma wpływu. W przypadku wzrostu oprocentowania w okresie kredytowania, tak samo jak w przypadku zmian na rynku walutowym, które mogą dotyczyć CHF, kwota wierzytelności wobec banku może ulegać zmianie, jednak nawet wówczas będzie to jedno i to samo zobowiązanie z tego samego tytułu, bez cech innych stosunków zobowiązaniowych. Zjawisko to nie stanowi naruszenia ustawy Prawo bankowe, ani Kodeksu cywilnego w zakresie prawa zobowiązań. Brak ekwiwalentności świadczeń jest więc pozorny, z uwagi na konieczność zachowania wzajemnej wartości waluty PLN i CHF. Nie można oczekiwać od banku (który jako spółka prawa handlowego prowadzi nastawioną na zysk działalność

gospodarczą) udzielania kredytów bez umożliwienia mu osiągnięcia korzyści z umowy kredytu, bo tylko wówczas nie dochodziłoby do rozbieżności pomiędzy udzielonym kredytem, a zobowiązaniem do zwrotu wykorzystanego kredytu. Kredytobiorca, niedysponujący własnymi środkami pieniężnymi oraz taki kredytobiorca, który nie zamierza zaangażować posiadanych przez siebie środków finansowych, musi skorzystać z finansowego wsparcia ze strony banku, dla którego umowa kredytu jest źródłem przychodu, tym samym dochodzi do naruszenia równowagi między stroną konsumencką a spółką prawa bankowego. Nie jest to jednak równoznaczne z nieważnością umowy kredytu, ponieważ wykorzystanie mechanizmu waloryzacji nie narusza natury kredytu, gdyż zapewnia kredytodawcy zarobek w zamian za udzielenie kredytu.

W sprawie bezsporne jest, że powód zawarł przedmiotową Umowę jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje więc brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miklaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Zawarcie umowy jako konsument nie oznacza jednak „gwarancji satysfakcji”, tj. że umowa – w szczególności taka, która wiąże się z ryzykiem i uzależniona jest od czynników zewnętrznych, niezależnych od stron – będzie ostatecznie zawsze dla konsumenta korzystna. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2016 r. (sygn. III C 275/15, Mon.Pr.Bank. 2016 nr 10, str. 3) „działanie Państwa w zakresie ochrony konsumentów winno bowiem ograniczać się do ochrony przed działaniami podstępными bądź nieuczciwymi, nie mogą oni natomiast oczekiwać, że państwo ochroni ich przed wszelkimi negatywnymi konsekwencjami podejmowanych przez nich decyzji gospodarczych”, który to pogląd Sąd w tym składzie w pełni podziela. Podkreślić należy, że zawarcie umowy w charakterze konsumenta nie oznacza zwolnienia konsumenta z obowiązku dokonania przy zawieraniu umowy oceny rozmiaru zaciąganego zobowiązania i związanych z nim ryzyk. Jednocześnie żadne przepisy nie zabraniają konsumentom zawierania umów wiążących się z ryzykiem, jeżeli są oni gotowi je ponieść. Od konsumenta, należycie dbającego o własne interesy, należy oczekiwać aktywności i dążenia do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy wszelkich niezrozumiałych kwestii szczególnie w kontekście umowy, która stanowi dla niego zobowiązanie. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2016 r. „w relacjach cywilnoprawnych nie jest dopuszczalne faworyzowanie żadnej ze stron, choćby była konsumentem, kosztem praw profesjonalisty. Trzeba też uwzględnić stale podnoszący się poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia i świadomości prawnej ogółu społeczeństwa, w tym konsumentów, coraz lepiej przygotowanych do asertywnego uczestnictwa w obrocie prawnym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 5 października 2016 r., sygn. I ACa 47/16, Legalis nr 1533035). W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyznania stronie powodowej uprzywilejowanej pozycji, w której byłaby zwolniona z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści zawieranej umowy i od odpowiedzialności za jej skutki.

Oceny wymaga więc czy przed zawarciem przedmiotowej Umowy powód został w sposób należyty poinformowany o treści umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do waluty obcej i związanych z jej zawarciem ryzykach.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że powód – zarówno na etapie składania wniosku o udzielenie kredytu, jak i zawierania samej Umowy kredytowej – został poinformowany m.in. o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej, a przede wszystkim o ryzyku kursowym i tabelach kursowych (oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych z 21 września 2006 r., k. 179, § 29 Umowy, k. 61). Strona powodowa nie wykazała więc, aby pozwany bank nie wypełnił względem powoda ciążącego na nim obowiązku informacyjnego. W ocenie Sądu kredytobiorca posiadał pełną i niezbędną wiedzę na temat spłaty rat kredytów, jak również miał świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań oraz tabel kursowych. Powód został też poinformowany, iż uruchomienie kredytu i spłata rat kredytowych następuje według kursu kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowany jest kredyt.

Na ważność umowy kredytu nie wpływa również fakt, że waloryzacja kredytu była dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Powód zawierał umowę dobrowolnie, zgadzając się na wprowadzenie do niej obecnie kwestionowanych przez niego klauzul. Zdecydował się na wybór kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym treść wniosku o udzielenie kredytu, oświadczenia kredytobiorcy ubiegającego się o kredyt, a także treść samej Umowy (wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny z 21 września 2006 r., k. 172-178; oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych z 21 września 2006 r., k. 179; § 29 Umowy, k. 61).

Podnoszone przez stronę powodową zarzuty dotyczące umowy o kredyt hipoteczny waloryzowanej do waluty CHF wynikają, w ocenie Sądu, ze wzrostu kursu franka szwajcarskiego, na który pozwany bank nie miał żadnego wpływu i z którego to wzrostu nie odniósł żadnej korzyści. Wzrost kursu CHF wynikał bowiem z działań Centralnego Banku Szwajcarii, który w 2011 r. i 2015 r. doprowadził do uwolnienia sztywnego kursu CHF do innych walut. Zmiana kursu waluty, obiektywnie niekorzystna dla kredytobiorcy, nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że zawarta przez powoda umowa jest nieważna.

Zdaniem Sądu, na ważność umowy kredytu nie wpływa fakt, że waloryzacja kredytów jest dokonywana jednostronnie przez bank w oparciu o kurs waluty u niego obowiązujący. Powód zdecydował się na wybór kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, co potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny z 21 września 2006 r., k. 172-178; oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych z 21 września 2006 r., k. 179; § 29 Umowy, k. 61). Bank spełnił też względem powoda wszelkie wymagane w dacie zawierania Umowy obowiązki informacyjne. Wskazać należy, że trudno jest oczekiwać od banku, by na chwilę zawierania kredytu przedstawiał kredytobiorcom np. symulacje kredytu, w których kurs waluty rośnie o 100 lub 200%. Wystarczające jest, w ocenie Sądu, aby bank poinformował kredytobiorców o ryzyku kursowym. Ostatecznie każdy kredytobiorca ryzyko to oceni inaczej. Na kredytobiorcy „odważnym”, „ryzykancie” nawet informacja o ryzyku wzrostu kursu waluty o 200% nie zrobi wrażenia, zaś inaczej zareaguje kredytobiorca „ostrożny” i „zapobiegliwy”. Sąd przyjął zatem, że strona powodowa posiadała pełną wiedzę na temat spłaty rat kredytu, to znaczy, że wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu (koszt kredytu), przeliczona na złotówki na dany dzień, podlega ciągłym wahaniom zgodnie z prawami rynków walutowych, w zależności od aktualnego kursu PLN i CHF, jak również miała świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań i tabel kursowych. Nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w CHF, powód świadomie chciał skorzystać z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i tym samym z miesięcznie niższej raty kredytu, a tym samym zauważał korzyści płynące z zawartej umowy kredytu.

Uznać również należy, iż dopuszczalne było zawarcie z bankiem umowy o kredyt waloryzowany do waluty obcej. Przedmiotowa Umowa nie może być zatem uznana za bezwzględnie nieważną w związku z art. 58 k.c., gdyż nie narusza przepisów prawa, ani nie zmierza do obejścia ustawy, jak również nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Uznanie kwestionowanych przez stronę powodową postanowień za abuzywne wymaga subsumpcji przepisu art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei paragraf 3 wskazanego artykułu definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodnionych

z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy, wobec tego zbadać umowy wiążące strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należy zastosować tzw. kontrolę incydentalną, tj. zbadanie spornych postanowień pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c.

Strona powodowa wskazała, że postanowienia § 1 ust. 3A (klauzula indeksacyjna), § 1 ust. 7B (składka na ubezpieczenie na życie i do niezdolności do pracy zarobkowej), § 3 ust. 3-6 (prawne zabezpieczenie kredytu), § 6 (rachunek spłaty kredytu), § 7 ust. 1 (klauzula indeksacyjna), § 8 ust. 4 (uruchomienie kredytu), § 11 ust. 5 (klauzula indeksacyjna), § 13 ust. 5 (klauzula indeksacyjna), § 14 ust. 1 pkt 9 (obowiązek kredytobiorcy dostarczania wyceny), § 22 (korespondencja), § 23 ust. 1 w zw. z § 4 ust. 1 Umowy (oświadczenie o poddaniu się egzekucji) stanowią klauzule niedozwolone (abuzywne). Klauzule, których abuzywność zarzuca strona powodowa dotyczą zarówno ustalania świadczeń w odniesieniu do kursu wymiany walut stosowanego przez Bank (klauzule indeksacyjne), jak również postanowienia dotyczące zabezpieczenia kredytu, korespondencji, oświadczenia o poddaniu się egzekucji czy też dostarczenia wyceny nieruchomości.

Zdaniem Sądu niedopuszczalne jest uproszczenie rozpoznania niniejszej sprawy poprzez odwołanie się tylko i wyłącznie do prejudycjalnego charakteru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym dotychczasowe orzecznictwo nie ma decydującego wpływu na interpretację sprawy, albowiem każdorazowo sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03), kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy), tj. na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy.

Postanowienia umowy kredytu, które łączą strony postępowania, ustalone zostały w oparciu o preferencje powoda (konsumenta), zgłoszone we wniosku o udzielenie kredytu. Ostatecznie sama treść Umowy, z wyjątkiem postanowień odzwierciedlających dane zawarte we wniosku kredytowym, nie były indywidualnie uzgadniane, co do końcowego słownego brzmienia, lecz na kształt ostatecznie przyjętego wariantu tej umowy i w ogóle na decyzję o jej zawarciu decydujący wpływ miał powód, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Sąd stanął na stanowisku, że w niniejszej sprawie konieczna jest całościowa kontrola, polegająca na badaniu wszystkich przesłanek abuzywności. Jest to sytuacja najwłaściwsza z punktu widzenia założeń procedury cywilnej, gdyż pozwala w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny i niezredukowany zrekonstruować wszystkie istotne dla przedmiotowego indywidualnego stosunku prawnego okoliczności.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodzonych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy wobec tego zbadać umowę wiążącą strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W judykaturze istnieje spór co do przyjęcia czy klauzule waloryzacyjne regulują świadczenie główne, czy też nie.

Zdaniem Sądu regulacje umowne związane z waloryzacją kredytu dotyczą głównych świadczeń stron. Co prawda ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Pojęcie to z pewnością należy interpretować w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Strona powodowa kwestionowała zapisy przedmiotowej Umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu przeliczenia

udzielonego im kredytu i rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powoda postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Z uwagi na powyższe, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona powodowa nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w pozwanym banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Wskazać również należy, że kredytujący bank de facto nie miał technicznej możliwości wykonania umowy w inny sposób niż w oparciu o własne tabele kursów. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi też wątpliwości.

Przyjmując nawet, że postanowienia te – jako dotyczące głównych świadczeń stron – nie zostały określone w sposób jednoznaczny, ewentualnie, że regulacje dotyczące waloryzacji nie regulują głównych świadczeń stron, to żądanie pozwu również nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie należy zwrócić uwagę na realia zawierania umów w sprawach takich jak niniejsza, polegające na tym, że z jednej strony bank posiada pewną paletę produktów finansowych do wyboru i uzgodnienia, zaś z drugiej strony konsument zgłasza swoje konkretne potrzeby najpierw w drodze ustnej, a po dopasowaniu konkretnego instrumentu do jego potrzeb – w drodze wniosku o udzielenie kredytu.

Niewątpliwie, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że powód chciał sfinansować zakup lokalu mieszkalnego i poszukiwał kredytu, który zapewniłby uzyskanie potrzebnej mu kwoty, przy jednocześnie możliwie najniższych kosztach uzyskania kredytu. W rezultacie zgłoszone przez kredytobiorcę potrzeby wywołały ze strony banku reakcję w postaci przedstawienia oferty, która mogłaby sprostać zgłoszonym potrzebom. Po otrzymaniu satysfakcjonującej oferty powód de facto nie pretendował nawet do ingerencji w treść postanowień. Trudno natomiast podważyć fakt, że mimo braku prób wpływania na kształt umowy, miał prawo to zrobić. Jakkolwiek strona powodowa w zasadzie nie wywierała wpływu na konkretne brzmienie kwestionowanych w sprawie postanowień końcowej umowy, to należy zauważyć, że kształt zaproponowanych warunków umownych był zdeterminowany potrzebami powoda świadomie przez niego zgłoszonymi. Ponadto strona powodowa nie podnosiła twierdzeń jakoby poszczególne zapisy Umowy były dla niej nieodpowiednie w momencie jej zawierania. Sąd zaznacza, że wskazane okoliczności nie obalają wprawdzie przesłanki niezgodnienia indywidualnego kwestionowanych postanowień z konsumentem, ale mają zdecydowany wpływ na ocenę zaistnienia dalszych przesłanek, o których mowa w przepisie art. 385¹ k.p.c. (rażącego naruszenia interesu konsumenta i sprzeczności dobrymi obyczajami).

W odniesieniu do przesłanek sprzeczności postanowień z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta, a także naruszenia zasad współżycia społecznego Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała zajścia tychże przesłanek w niniejszym postępowaniu, co do żadnej ze spornych klauzul.

Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie „dobre obyczaje” są w zasadzie odpowiednikiem „zasad współżycia społecznego”. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005 nr 11).

Wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/2004, Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć należy, że zasady współzycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Powód złożył wniosek kredytowy, został zapoznany z ryzykiem kursowym, ryzykiem zmiany stopy procentowej oraz oprocentowania. W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że Umowa, którą zawarł, narusza zasady współzycia społecznego czy też dobre obyczaje.

Strona powodowa nie wykazała również, by kurs CHF z tabeli kursowej pozwanego banku był ustalony dowolnie, a w szczególności z rażącym pokrzywdzeniem interesów kredytobiorcy.

Sąd zważył nadto, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczegółowości postanowień przewidujących sposób i termin ustalania przez bank kursu wymiany walut, na podstawie którego obliczane są raty kapitałowo-odsetkowe. Zdaniem Sądu, sporne postanowienia zostały sformułowane na tyle precyzyjnie, na ile pozwala na to materia, której one dotyczą, a stosowanie przez bank dyrektyw wyznaczania kursów walutowych i spreadu skutkowało tym, że nie mogły one zostać ustalone w sposób dowolny, lecz podążały za kursami NBP i kursami rynkowymi.

W niniejszej sprawie biegły sądowy M. Z. wyliczył jaka byłaby łączna suma rat w okresie od 25 października 2006 r. do 28 października 2019 r. przy założeniu, że do rozliczeń uwzględniających klauzule przeliczeniowe banku według kursu CHF zastosowano by średni kurs NBP dla CHF (kurs średni CHF/PLN NBP Tabela A) z dnia uruchomienia kredytu i spłaty poszczególnych rat, przy pozostawieniu pozostałych parametrów umowy (termin spłaty raty, oprocentowania kredytu i zasad jego zmiany). Biegły wyliczył, że przy ww. założeniu łączna suma rat wyniosłaby 148.855,60 zł i 36.858,16 CHF (opinia biegłego sądowego M. Z. z 20 listopada 2020 r., k. 353v-360). Tym samym różnica pomiędzy sumą rat kapitałowych uiszczonych faktycznie przez kredytobiorcę w okresie od 25 października 2006 r. do dnia 28 października 2019 r., a sumą rat kapitałowych, którą uiściłby, przy założeniu przeliczenia dokonanych spłat po kursach średnich NBP, wynosi 7.444,74 zł (156.300,34 zł minus 148.855,60 zł) i 873,57 CHF (37.731,73 CHF minus 36.858,16 CHF), która to kwota w CHF stanowiłaby równowartość 3.307,60 zł. Łącznie różnica wynosiłaby więc **10.752,34 zł** (opinia biegłego sądowego M. Z. z 20 listopada 2020 r., k. 353-360).

W ocenie Sądu z powyższego wynika, że zastosowany przez pozwanego bank kurs sprzedaży CHF/PLN pochodzący z Tabeli Kursów Walut Obcych pozwanego banku nie odbiegał w sposób istotny od kursów rynkowych a nawet od kursu średniego NBP, tym samym nie można uznać, że doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorcy.

Zdaniem Sądu, nie do zaakceptowania natomiast jest koncepcja przedstawiona przez stronę powodową we wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR (pkt 12 lit b petitum pozwu, k. 6), a de facto taką koncepcję zawierał wniosek dowodowy strony powodowej w tym zakresie. Przyjmując koncepcję ferowaną przez powoda nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. W takim przypadku doszłoby bowiem do zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Sąd nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w walucie szwajcarskiej, powód świadomie chciał skorzystać z niższego oprocentowania (LIBOR) w porównaniu z kredytem złotowym (gdzie obowiązywał WIBOR) i tym samym miesięcznie niższej raty kredytu. Modyfikacja treści umowy jedynie poprzez wyeliminowanie klauzul uznanych za niedozwolone w sposób zaproponowany przez powoda nie może zyskać aprobaty. Proste wyeliminowanie zakwestionowanych klauzul doprowadziłoby do niedopuszczalnej zmiany pierwotnego charakteru stosunku prawnego, łączącego strony. Doszłoby

de facto do zastąpienia kredytu indeksowanego kursem waluty CHF kredytem złotowym. Sąd aprobuje w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 marca 2017 r. (sygn. akt I ACa 1233/16, LEX nr 2287417), gdzie Sąd ten wskazał, iż „zmiana charakteru zobowiązania (z kredytu walutowego na kredyt stricte złotowy) musiałaby pociągać za sobą konsekwentnie zmianę stawki referencyjnej oprocentowania na stawkę WIBOR (znacznie mniej korzystną dla kredytobiorców), czyli indeks funkcjonujący dla obrotu złotowego przy giełdzie (...)”.

Kolejnym argumentem wykluczającym możliwość przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorców jest okoliczność czasookresu obowiązywania Umowy, która została zawarta na 360 miesięcy, tj. 30 lat (§ 1 ust. 4 Umowy, k. 54). Co istotne, powód od stycznia 2014 r. spłacał kredyt bezpośrednio w walucie CHF, zaś w 2020 r. całkowicie spłacił zobowiązanie (zeznania powoda R. D., protokół k. 337, nagranie 00:04:00-00:04:34). Tym samym strony były związane przedmiotową Umową około 14 lat (od 2006 r. do 2020 r.). Strona powodowa, mając na uwadze chwilową zmianę kursu waluty CHF, wniosła o uznanie jej za rażąco krzywdzącą niejako wyjmując część rozliczeń Umów z całego okresu kredytowania, a nie jest wiadome jak w ostatecznym rozrachunku zostałyby one rozliczone i czy rzeczywiście doszłoby do jakiegokolwiek pokrzywdzenia powoda oraz czy kurs waluty stosowany przez bank byłby końcowo dla niego krzywdzący, czy odbiegałby od kursu rynkowego, gdyby Umowa trwała przez cały okres pierwotnie ustalony. Nie można tutaj tracić z pola widzenia treści art. 385² k.c. który stanowi, iż według stanu z chwili zawarcia umowy dokonuje się oceny jej postanowień wyłącznie co do zgodności z dobrymi obyczajami.

Odnosząc się do sposobu zabezpieczenia Umowy dotyczących **ubezpieczenia niskiego wkładu własnego** (§ 3 ust. 3 Umowy zmienionej aneksem nr (...) z 25 października 2006 r. do Umowy, k. 67-70), należy wskazać, że w standardowym stosunku z umowy kredytu hipotecznego kredytobiorca angażuje część osobistych środków majątkowych na cel kredytu poprzez wniesienie wkładu własnego. Wówczas udział banku w inwestycji zmniejsza się, a wraz z nim ryzyko banku w udzieleniu swych środków, bowiem inwestycja jest już przynajmniej częściowo sfinansowana. W niniejszej sprawie powód nie zaangażował żadnych środków własnych w zakup lokalu mieszkalnego, gdyż kwota wniesionych środków własnych wynosiła 0,00 zł (§ 1 ust. 13 Umowy, k. 54). Powód postanowił zatem zminimalizować do zera konieczność angażowania własnych środków majątkowych niezbędnych do nabycia lokalu mieszkalnego. Ponieważ brak kwoty wkładu własnego pociągała wzrost ryzyka ekonomicznego banku, strony zdecydowały się obrać dodatkowe zabezpieczenie w postaci zapewnienia przejściowej ochrony ubezpieczeniowej. W konsekwencji powstała sytuacja, w której osoba trzecia zapewniła ochronę ubezpieczeniową kredytodawcy, zaś koszty tej ochrony ponosił kredytobiorca. Ostatecznie tytułem składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego pozwany bank pobrał od strony powodowej kwotę 2.651,71 zł (§ 3 ust. 4 Umowy zmienionej aneksem nr (...) z 25 października 2006 r. do Umowy, k. 67-70). Biorąc więc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że wskazany sposób zabezpieczenia nie naruszył w sposób rażący interesów powoda.

W ocenie Sądu, postanowienia umowy kredytowej o ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego, stanowiły właściwy i w chwili zawierania Umowy pożądany przez powoda równoważnik zwiększonego ryzyka banku. Nadto sporne postanowienia umowne dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego stanowią realizację uprawnienia i obowiązku banku do ustanowienia zabezpieczenia spłaty kredytu, wynikającego z art. 70 ust. 2 oraz art. 69 ust. 2 pkt 6 prawa bankowego. Postanowienia te pozostają również jasne i nie budzą wątpliwości interpretacyjnych.

Podobnie Sąd nie uznał za abuzywne zapisów Umowy dotyczących **ubezpieczenia pomostowego** (§ 3 ust. 6 Umowy, k. 55). Istotą ubezpieczenia pomostowego jest zabezpieczenie interesu banku w okresie, gdy nie chroni go podstawowy środek zabezpieczenia jakim jest hipoteka. Dla przyjęcia natomiast, że forma zabezpieczenia interesów banku w postaci ubezpieczenia pomostowego jest adekwatna do zabezpieczanego interesu konieczne jest zdefiniowanie ubezpieczanego ryzyka. Ryzykiem tym objęte jest zdarzenie przyszłe niepewne, polegające na tym, że bank pomimo wypłaty kredytu nie uzyska wpisu hipoteki – podstawowego zabezpieczenia zwrotu kredytu. Niewątpliwie istnieje ono do momentu, w którym wpis nie okaże się prawomocny. Z tą chwilą bowiem w stopniu dostatecznie pewnym ubezpieczenie rzeczowe zostaje ustanowione. Podstawowym ryzykiem banku jest brak

uzyskania prawomocnego wpisu i ryzyko to istnieje do momentu, nie tyle uzyskania zawiadomienia o wpisie przez bank, ale dostarczenia odpisu z księgi ze wzmianką o prawomocności wpisu.

Brak jest również podstaw do przyjęcia, iż **ubezpieczenie na życie i od niezdolności do pracy zarobkowej** naruszało istotne interesy powoda, albowiem nie było ubezpieczeniem obligatoryjnym, ale stanowiło jedno z zabezpieczeń kredytu. Ubezpieczenie na życie kredytobiorcy zmniejsza ryzyko kredytowe banku, co w pełni uzasadnia uzależnienie marży banku od tej formy zabezpieczenia kredytu. Z kolei ryzyko banku w przypadku zniszczenia nieruchomości w wyniku zdarzeń losowych w trakcie trwania umowy zabezpiecza cesja praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych.

Reasumując poczynione powyżej rozważania wskazać należy, iż powód nie wykazał, aby jego interes jako konsumenta w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony. W chwili zawierania umowy powód znał kwestionowane postanowienia, wiedział o tym, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej. Miał również wiedzę w zakresie postanowień dotyczących ryzyka walutowego, zabezpieczenia kredytu i początkowo odnosił wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego.

Zgodnie z art. 354 k.c. dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje – także w odpowiadający tym zwyczajom. Jest niewątpliwe, że strona powodowa dokonała świadomie wyboru kredytu i jego warunków, które to w chwili zawierania umowy były dla niej korzystne. Dopiero, gdy wahania rynku walutowego doprowadziły do znaczącego wzrostu kwoty rat kredytu powód ocenił, że kredyt nie był dla niego korzystny, a ryzyko, o którym został poinformowany, faktycznie było znaczące. Nie było to jednak wynikiem naruszenia dobrych obyczajów przy zawieraniu umowy kredytu przez pozwanego. Niewątpliwie ryzyko jest zawsze wpisane w tego rodzaju transakcje z uwagi na wahania kursów walut, co jednak nie daje podstaw do uznania w efekcie postanowień umownych jako naruszających dobre obyczaje, czy też uzasadnione interesy strony.

Pozwany bank umożliwił spłatę rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu, z której to możliwości powód skorzystał dopiero w styczniu 2014 r. podpisując stosowny aneks do Umowy (aneks z 18 stycznia 2014 r. do umowy nr (...) z 25 października 2007 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, k. 195-198). Od tego momentu powód spłacał raty kredytu bezpośrednio w walucie CHF.

Żądanie powoda, zdaniem Sądu, jest też sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tj. zasadą uczciwego postępowania w obrocie gospodarczym, równego traktowania kontrahentów czy lojalności. Gdyby bowiem roszczenie strony powodowej zostało uwzględnione, a pozwany zobowiązany zostałby do zapłaty dochodzonych przez powoda kwot, pomimo że powód zrealizował cel umowy, tj. przez wiele lat korzystał z udostępnionego mu kapitału i nabył określony majątek – mieszkanie, które ostatecznie sprzedał, to stanowiłoby to naruszenie praw osób, które w tym samym okresie zaciągały kredyty, jednak z uwagi na ryzyko związane z kredytami indeksowanymi nie zdecydowały się na ich zaciągnięcie i zaciągnęły kredyt złotówkowy, który w tym czasie był znacznie mniej korzystny finansowo.

Zasadą jest, że każde przejście wartości majątkowej z jednej osoby na drugą musi być prawnie uzasadnione. W związku z tym stosownie do art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przepis ten – w myśl art. 410 § 1 k.c. – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (§ 2).

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacone przez powoda na rzecz pozwanego, na podstawie postanowień Umowy kredytu kwoty nie stanowiły świadczenia nienależnego. Uiszczane były na ważnej podstawie, a powód zobowiązany był względem pozwanego banku. Sąd nie dopatrzył się podstaw do stwierdzenia, iż przedmiotowa Umowa była nieważna, w związku z tym żądanie powoda nie znajduje uzasadnienia.

Sąd nie uznał też kwestionowanych postanowień Umowy za niedozwolone, tym samym powództwo główne oraz ewentualne, podlegały oddaleniu w całości (pkt I wyroku).

Zgodnie z art. 108 § 1 k.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie Sąd w myśl przepisu art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. rozstrzygnął jedynie o zasadach ponoszenia kosztów procesu ustalając, że powód przegrał proces w 100% i pozostawił ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

sędzia Ewa Ligoń-Krawczyk